

INTERNET GLOBAL TARMOQ ,UNING IJOBIY VA SALBIY TOMONLARI

*Guliston Davlat Universititi Psixologiya va ijtimoiy fanlar
Psixologiya :Amaliy psixologiya yo'nalishi 4 -bosqich 3-20 -guruh
Karimova Jumagul Shomurod qizi*

Annotatsiya: *Ushbu maqolamizda , insoniyatning ajralmas bir qismiga aylanib borayotgan internitning jamiyat ongiga salbiy va ijobiy ta'siri ,oqibatlari va uning ta'siri nimaga bo'g'liqligi ,kiber jinoyatlar va virtual do'stlar haqida malumotlar yozilgan. Va Internetning ijobiy va salbiy tomonlari maqolamizda yoritib berilgan.*

Kalit so'zlar: *Internet , global ijobiy ,salbiy oqibatlari ,virtual do'stlar,kibirjinoyatchilar, Ijtimoiy tarmoqlar..*

KIRISH

Hozirgi kunda hech bir inson o'z hayotini internetsiz va mobil aloqalarsiz tasavvur qila olmaydi, ayniqsa, bizning kelajagimiz bo'lmish texnologiya asri yoshlari. Insonlar internetdan har xil niyatda foydalanishadi, u foydali bo'lishi ham zararli bo'lishi ham mumkin, ya'ni har bir narsada bo'lgani kabi internetda ham salbiy va ijobiy qarashlar mavjud, va ushbu maqola, avvalo, uning ijobiy tomonlarini yoritadi va keyin uning salbiy oqibatlari haqida ma'lumot va ogohlantirishlar beradi.[1]

ASOSIY QISM

Jahonda bugungi kunda ijtimoiy ta'sirlarning jadal ravishda rivojlanishi, fan va texnologiyalar taraqqiyoti, axborotlar oqimining ortib borishi, inson omili bilan bog'liq fanlar oldiga yangi vazifalar qo'yimoqda. Ayniqsa, jadal sur'atlar bilan rivojlangan davlatlarda yuzaga kelayotgan ijtimoiy-psixologik tanglik holatlari rivojlanayotgan mamlakatlarning iqtisodiy-siyosiy va ma'naviy-madaniy hayotiga o'z ta'sirini ko'rsatmoqda. XX asrning eng katta kashfiyotlaridan biri bu - xalqaro tarmoq, ya'ni internet bo'ldi. Bu tarmoq qisqa yillarda televideniye, radio, gazeta va jurnallarni orqada qoldirdi.

Jahon matbuot ma'lumotlariga ko'ra, internet kommunikatsiya texnologiyalari tarixida misli ko'rilmagan o'sish ro'y berdi. Agar 1990 yilda 1,5 million foydalanuvchi internet tizimiga ulangan bo'lsa, 1996 yilda - dunyoning 160 mamlakatida 60 million, keyin 2000 yilda - ularning soni 1 mlrd. Qayd etilishicha, internet foydalanuvchilari soni har yuz kunda ikki baravar ko'paymoqda. Taqqoslash uchun, AQSHga 50 million radio darajasiga erishish uchun 38 yil, 59 million televizor darajasiga erishish uchun 13 yil va 60 million internet foydalanuvchilari darajasiga erishish uchun atigi to'rt yil kerak bo'ldi. [2]

Mutahasislarning ma'lumotlariga ko'ra, mamlakatimizda Internet tizimidan foydalanuvchilar soni 12,1 million ga yaqin, boshqacha aytganda, respublikamiz aholisining uchdan bir qismi aynan Internet tarmog'idan muntazam foydalanib

kelmoqda. Bu, albatta, mamlakatimizda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari jadallik bilan rivojlanayotganidan, fuqarolarimizning axborot olish, saqlash, tarqatish kabi konstitutsion huquqlarini amalga oshirishda sifatli aloqa tizimlaridan foydalanish imkoniyatlari mavjudligidan dalolat beradi. [3]

XULOSA

Hozirgi kunda hech kim yo'qki biror bir mobil aloqasi va internetdan xabarsiz bo'lsa, ayniqsa yoshlarda kattalarga nisbatan tez o'rganuvchan bo'lganligi uchun bu narsa ular orasida juda tez va keng yoyilib kelyapti. Shuning uchun, bizning kelajagimiz bo'lmish yosh avlodlarga ijtimoiy tarmoqlarda muloqot qilish jarayonida umuman o'z shaxsiy ma'lumotlari, uy telefoni raqami, manzili, shuningdek, ota-ona va yaqinlarining shaxsiy ma'lumotlarini berish mumkin emasligini tushuntirish kerak. «Virtual do'stlar»i orasida yomon niyatli kimsalarga duch kelish xavfi va ular bilan haqiqiy hayotda uchrashishlari, ishonuvchan odatlariga ko'ra begonalar bilan dildan suhbatlashishlari xavfini alohida ta'kidlash zarur. Bunday muloqotlar ko'pincha kiberjinoyatchilar ya'ni internet orqali jinoyat qiluvchilar uchun juda qulay sharoit ekanligini har bir o'smir bilmog'i lozim va yoshlarning internetdan foydalanishini qattiq nazorat qilish kerak. Internetga haddan ziyod bog'lanib qolish insonlarning ham tana sog'ligida, ham ruh sog'ligida bir qancha nuqsonlarning paydo bo'lishini inonatga olib, internetdan me'yorida foydalanishga amal qilish lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Mirzayev Jamshid Turdaliyevich. Yoshlar ijtimoiy hulq-atvoriga internet muloqoti ta'sirining psixologik jihatlari mavzusida, Psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) olish uchun yozilgan disertatsiyasi. 2023 y. 4-bet.
2. Мирзаев Джамшид Турдалиевич. «Психологические аспекты влияния интернет-общения на социальное поведение молодежи». «International Journal of Medicine and Psychology / Международный журнал медицины и психологии» включен в список ВАК с 04.02.2020г., РИНЦ (Elibrary.ru) и в Международную базу данных Agris., 2022 г. 127-133 ст
3. Bekmirov, T. (2022). Ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашнинг ижтимоий-психологик хусусиятлари (Doctoral dissertation, Yangi O'zbekiston taraqqiyotida yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalashning dolzarb masalalari Respublika ilmiy-amaliy konferensiya materiallari).
4. Akhmedov, B. A., Makhkamova, M. U., Aydarov, E. B., Rizayev, O. B. (2020). Trends in the use of the pedagogical cluster to improve the quality of information technology lessons. Экономика и социум, 12(79), 802-804
5. Yu.D. Babaeva, Axborotlashtirishning psixologik oqibatlarini / "Psixologik jurnal", E 1, 1998, 88-100-betlar.
6. Zimbardo F., Leippe M. Ijtimoiy ta'sir. - Sankt-Peterburg: "Peter" nashriyoti, 2000, s
7. <https://multiurok.ru/files/internetning-salbiy-va-ijobiy-tomonlari.html>